

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності

«ЕВОЛЮЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ»

Методичні рекомендації

до вивчення дисципліни

для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітній рівень «Бакалавр з публічного управління та адміністрування»
освітня програма «Публічне управління та адміністрування»

Кропивницький – 2020

«Еволюція публічного управління»

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітній рівень «Бакалавр з публічного управління та адміністрування» освітня програма «Публічне управління та адміністрування»

// Укл.: Глевацька Н.М. – Кропивницький: ЦНТУ, 2020. – 52 с.

Укладач: Глевацька Н.М. к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету

Рецензенти:

Малаховський Ю.В., к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету

Красножон Н.С., к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету

Затверджено на засіданні кафедри економіки праці та менеджменту протокол № 12 від “28” грудня 2020 року

Кафедра «Економіка, менеджмент та комерційна діяльність».

© Глевацька Н.М.
«Еволюція публічного управління»
Методичні рекомендації до вивчення дисципліни
©Електронний варіант, ЦНТУ, 2020

ЗМІСТ

1. Мета, предмет і завдання навчальної дисципліни	4
2. Опис навчальної дисципліни «Еволюція публічного управління» »	6
3. Програма навчальної дисципліни «Еволюція публічного управління»	7
4. Методичні рекомендації до вивчення тем дисципліни	9
5. Структура навчальної дисципліни «Еволюція публічного управління»	20
6. Завдання до практичних занять дисципліни «Еволюція публічного управління»	24
7. Самостійна робота з дисципліни «Еволюція публічного управління»	27
8. Теми індивідуальних завдань з дисципліни «Еволюція публічного управління»	28
9. Методи навчання та контроль знань дисципліни «Еволюція публічного управління»	32
10. Перелік питань, що охоплюють зміст робочої програми дисципліни «Еволюція публічного управління» і з яких складаються екзаменаційні білети для студентів у випадках складання ними екзаменів	37
11. Приклади тестових завдань дисципліни «Еволюція публічного управління»	41
12. Методичне забезпечення дисципліни «Еволюція публічного управління»	33
13. Рекомендована література для вивчення дисципліни «Еволюція публічного управління»	47

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни - оволодіння теоретичними знаннями з питань еволюції публічного управління та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери; набуття вмінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного адміністрування, в тому числі для органів державної влади і місцевого самоврядування.

Завдання:

- узагальнення теоретичних засад у сфері публічного управління, розуміння основних тенденцій та напрямів їх еволюції;
- визначення суті, законів, принципів і механізмів публічного управління в розвитку суспільства;
- опанування основами методології, технологіями та процедурами публічного управління об'єктів публічної сфери
- оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб'єктів публічної сфери, з позицій загально – цивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків;
- набуття навичок розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- предметну сферу і методологічну основу публічного управління;
- перспективні наукові напрями розвитку публічного управління;
- технології та процедури формування цілей публічного управління;
- закони, принципи та механізми публічного управління;
- засади, механізми, органи, методи та стилі публічного управління;

- основні засади публічного управління в соціальній та економічній сферах;

- особливості публічного управління в добровільних об'єднаннях;

- особливості відповідальності суб'єктів публічного управління за правопорушення у цій сфері.

вміти:

- підготувати пропозиції, рекомендації (проекти) для суб'єкта публічного управління щодо визначення стратегічних цілей, завдань та етапів управлінських рішень на основі результатів системного аналізу суспільно – політичного та соціально – економічного стану розвитку сфери управління (об'єкта управління), застосовуючи методики визначення певних показників;

- визначати технологію управління суб'єктом публічної сфери, що є раціональною за ознаками досягнення мети діяльності та ресурсами, що використовуються, з урахуванням особливостей цього суб'єкта;

- уживати заходи із упровадження сучасних форм і методів діяльності суб'єкта публічної сфери, його структурного підрозділу, оптимізації його функціональної та організаційної структури, виходячи зі змісту сучасних управлінських технологій;

- застосовувати методи та критерії оцінювання результативності та ефективності публічного адміністрування в умовах соціально – економічних змін.

2. Опис навчальної дисципліни «Еволюція публічного управління»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 074 « <u>Публічне управління та адміністрування</u> » (шифр і назва)	Загальної підготовки; Професійної підготовки; Вибіркова	
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: <hr/> Спеціалізація (освітня програма) « <u>Публічне управління та адміністрування</u> »	Рік підготовки	
		1-й	-й
		Семестр	
		1-й	-й
Тижневих годин навчання: аудиторних – 42 самостійної роботи студента –78	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		28 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		78 год.	год.
		Вид контролю:	
екз.-30год.			

3. Програма навчальної дисципліни «Еволюція публічного управління»

Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування

План

1. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція.

2. Предметна сфера публічного адміністрування. Методологічна основа. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.

3. Співвідношення управління та адміністрування.

Публічне управління – системне публічне явище

Тема 2. Особливості науки державного управління

План

1. Підходи у визначенні предмета державного управління

2. Комплексне вивчення проблем державного управління в Україні

Тема 3. Публічне управління – системне публічне явище

План

1. Предметна область теорії публічного управління

2. Поняття та види публічного управління

3. Адміністрування та менеджмент у публічному управлінні

4. Класифікація механізмів публічного управління

Тема 4. Громадське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування

План

1. Етапи формування громадянського суспільства

2. Основа і інститути громадянського суспільства

3. Функції громадянського суспільства

4. Види громадянського суспільства

5. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин

Тема 5. Еволюція теорії публічного управління у XI- XIXст.

План

1. Еволюція теорії публічного управління в XIст.
2. Основоположні ідеї теорії публічного управління XII –XVIIст.
 - 2.1. Розвиток публічного адміністрування у Росії.
3. Розвиток публічного адміністрування у XIXст., формування сучасних систем органів публічного адміністрування, публічної служби

Тема 6. Розробка теорій публічного адміністрування в останні десятиріччя XIX ст. і перші десятиріччя XX ст

План

1. Традиційна модель публічного адміністрування
2. Розробка теорій публічного адміністрування в 20-50-ті роки XX ст.

Тема 7. Бюрократія в системі публічного адміністрування

План

- 1 Бюрократія як наукова категорія.
- 2 Теорія бюрократії М. Вебера
- 3 Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії
- 4 Основні ознаки та атрибути бюрократії
- 5 Політизація вищого чиновництва
6. Публічна служба.....

Тема 8. Сучасні концепції державного управління та публічного адміністрування. Концепції “менеджеризм” і “неоменеджеризм”

План

1. Сучасні концепції державного управління та публічного адміністрування.

2. Сутність концепцій “менеджеризм” та нового державного менеджменту (“неоменеджеризм”)

Тема 9. Історія публічного адміністрування в Україні

План

1. Давньоруська держава – Київська Русь – розвиток адміністративного управління
2. Публічне управління у період польсько-литовського панування на українських землях (XIV-XVII ст.)
3. Публічне управління в Україні в 20-90 роках ХІХст.
4. Публічне управління у сучасному четвертому етапі становлення національної української державності.

Тема 10. Основні сучасні теорії управління суспільством

План

1. Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.
2. Основні теорії та школи управління суспільством і країною другої половини ХХ століття. Японський варіант людських стосунків. Соціально-інженерний та гуманітарний підходи.
3. Публічне управління в контексті неокласичної теорії. Концепція раціонального вибору та "новий менеджеризм".

4. Методичні рекомендації до вивчення тем дисципліни «Еволюція публічного управління»

Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування

Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція. Публічне адміністрування. "Публічне адміністрування" і "публічне управління" в 1887 р. Вудро Вільсон в есе під назвою "Вивчення адміністрації". Публічне адміністрування це багатопланове визначення.

Прийнято вважати, що еволюція підходів до розуміння публічного адміністрування починається з XI ст., коли з'являється самостійне поняття "публічний службовець". Основні історичні етапи становлення та розвитку поняття "публічне адміністрування".

У процесі еволюціонування публічного адміністрування сформувалось три основні моделі: класична бюрократична форма організації за М. Вебером, сукупність адміністративно-політичних стратегій реформування, в основу якої покладено переважно тлумачення адміністративної діяльності крізь призму приватної економіки (походить від теорії суспільного вибору публік менеджмент і менеджералізму та державний менеджмент - найвищий розвиток соціально-економічної системи характеризує соціально орієнтоване управління та визначає управління на розвинених демократичних засадах.

На сьогодні публічне адміністрування в Україні перебуває на етапі активного становлення та розвитку, що пов'язано із соціально- політичним становищем в країні, зміною законодавчих нормативно- правових актів.

Предмет публічного адміністрування. Предметна сфера публічного адміністрування. Науковий фундамент публічного адміністрування.

Співвідношення управління та адміністрування.

Тема 2. Особливості науки державного управління

Підходи у визначенні предмета державного управління. Два підходи у визначенні предмета державного управління; американський та європейський. Американська модель ґрунтується на перевазі методів бізнесового управління.

Європейський підхід ґрунтується на більш давній традиції, заснованій на праві, яка визначає державне управління як галузь юридичної науки.

В європейському розумінні дається точне визначення предмета державного управління. Отже, якщо у європейському підході перевага надається теоретичному навчанню перед практичними методами з наголосом на юридичному аспекті, то в американському, навпаки - переважає підхід розв'язання проблем, заснований на багатодисциплінарній основі. Слід зазначити, що американський та

європейський підходи є досить умовними, вони обидва пристосовані до політичних, економічних і соціальних умов відповідних держав.

Комплексне вивчення проблем державного управління в Україні до недавнього часу майже не здійснювалось. Правовий аспект управління був монополією юридичної науки, яка торкалася лише нормативних аспектів роботи адміністративних органів та проблем судової практики, не ставлячи за мету дослідження конкретної діяльності апарату державного управління.

Лише в останні роки становище у цій сфері кардинально змінилося. З'явилося усвідомлення розгляду проблем адміністративного управління у межах нової галузі суспільної науки «Державне управління», відмінної від публічного права, політології, політекономії. Подібна трансформація є новим явищем для України, як і для переважаючої більшості країн колишнього соціалістичного табору, на відміну від Сполучених Штатів Америки та країн Західної Європи, де державне управління давно стало повноцінною науковою галуззю.

Тема 3. Публічне управління – системне публічне явище

Предметна область теорії публічного управління. Предметна область публічного управління окреслена основними поняттями: держава, політика, публічне управління й влада. У зв'язку з цим теорія публічного управління є наукою політичною і правничою. Концепція, яка покладена в основу цієї дисципліни, виходить із взаємозв'язку політики, права, управління й влади.

Предметна область теорії публічного управління формується із сукупності політико-правових і соціальних явищ та процесів, що характеризують сферу взаємодії держави і суспільства як суб'єкта й об'єкта управління та самоуправління.

Поняття та види публічного управління. Управління - це суспільний інститут. Суспільний інститут - форма закріплення і спосіб здійснення спеціалізованої діяльності, яка забезпечує стабільне функціонування суспільних відносин. Соціальні відносини - відносини між людьми, які виникають у певних історичних умовах, у певному місті і часі. Це відносини відповідальної

взаємозалежності між людьми. Системи "людина - техніка", "людина - природа", "людина - техніка (технологія) - природа" тощо, але здійснюється саме тому, що в цих системах первинним, "управляючим" компонентом є людина, адже ці системи й утворюються з метою обслуговування інтересів людини (не однієї людини, а людства в цілому).

Специфіка публічного управління. Види публічного управління: управління суспільством у цілому; управління у сфері економіки (забезпечення матеріальних і духовних потреб усіх членів суспільства); управління у сфері соціальних відносин; управління у сфері адміністративно-політичній; управління в галузі культури та ідеології; управління у сфері особистого життя людини.

Адміністрування та менеджмент у публічному управлінні. Менеджмент у публічному управлінні має свої особливості.

Класифікація механізмів публічного управління. Механізм управління. Елементи механізму публічного управління.

Водночас поняття "механізм" та "процес" не можна порівнювати між собою. Механізм публічного управління - система, яка забезпечує практичну реалізацію публічного управління та досягнення значених цілей, яка має свою структуру, методи, важелі, інструменти впливу на об'єкт управління з відповідним правовим та інформаційним забезпеченням. Комплексний механізм публічного управління може складатися з видів механізмів.

Тема 4. Громадське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування

Етапи формування громадянського суспільства. «Громадянське суспільство» як соціальний феномен, і як теоретична концепція.

Термін цивільне суспільство. Громадянське суспільство, яке формувалося від XVII аж до 1-ої пол. XIX ст. Період громадянського суспільства, який триває від середини XIX до 2-ої пол. XX ст. як елемент

Західноєвропейські теоретики 1-ої пол. XX ст.

Основа і інститути громадянського суспільства. Громадянське суспільство як підсистема суспільства як цілого, яке наближається до соціальної сфери суспільного життя. Інститути громадянського суспільства: добровільні громадські організації і громадські рухи; незалежні засоби масової інформації; вибори та референдуми; залежні від громадськості елементи судової і правоохоронної системи;

Функції громадянського суспільства при здійсненні управління державою
Функціональна характеристика.

Види громадянського суспільства: «демократичне», «посередницьке» та «виборче громадянське суспільство».

Громадське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин в державі. Закон України «Про основи національної безпеки України». Основні принципи, які характерні у ставлення до індивіда.

Найбільш актуальні проблемні питання формування громадянського суспільства.

Можливі, але принципово відмінних методи досягнення соціально-політичної стабільності.

Тема 5. Еволюція теорії публічного управління у XI- XIXст.

Еволюція теорії публічного управління в XIст.

Самостійне поняття «публічний службовець».

«Папська революція».

Період 1050-1150 роки вплив папства, ефективна бюрократія, папська канцелярія, папське казначейство (чи Апостольська Палата) і папський суд (Консисторія). Виходячи з їхніх функцій, дані утворення можна трактувати як перші «урядові» департаменти в сучасному розумінні. Чернець Граціан, збірник «Відповідності суперечних канонів», відомого також як *Decretum Gratiani*.

Рішення Синоду від 1236 року про необхідність правового навчання для клерків.

«Свідectво про народження сучасної бюрократії».

Основоположні ідеї теорії публічного управління XII –XVIIст.

Київська Русь, XII в., як «Російська правда».

«Домашній службовець», діючий від імені монарха.

14-15 сторіччя - поява «колегіальних адміністрацій».

15-16 сторіччя збільшується влада світських правителів, що встановлюють монополію на використання сили та стягування податків. Для службовців видаються формальні інструкції і постанови, у яких приділяється увага їхнім завданням, компетенції, заробітній платі, ієрархії і т.п. Чорна Книга короля Англії Едварда IV, випущена в 1471 році.

У 16 сторіччі відповідна література вже більш не присвячена лише політичним питанням. Книга Клода де Сейселля «Французька монархія» (1519), написана для короля Франсуа I. Де Сейселль.

У 17 сторіччі публічне адміністрування об'єкт академічного інтересу. «Ідеальний» вищий функціонер.

А Алтузіус (*Politica Methodice Digesta* (1603) список характеристик, які повинен мати вищий функціонер. 1656р. фон Зекендорф *Teutscher Furstenstat* - перша книга з публічного адміністрування.

Розвивається нова галузь науки, – камералістика, у багатьох європейських університетах створюються кафедри камералістики, що дають фахову освіту для майбутніх вищих функціонерів.

Розвиток публічного адміністрування у Росії. Кінець XVI – початок XIX сторіч: відмовлення від місництва, було відмінене Петром I, затвердив Табель про ранги.

18 сторіччя діяльність вищих функціонерів стає професійною, удосконалюється система добору і навчання. Вищі функціонери стають службовцями з більш-менш самостійним впливом на процеси, що відбуваються в державі.

Розвиток публічного адміністрування у XIXст., формування сучасних систем органів публічного адміністрування, публічної служби. Публічний службовець стає не «кишеньковим» службовцем окремих осіб, а служить

державним інтересам, є відповідальним не персонально правителю, а тій владі, яку він уособлює. Камераліст фон Юсті. Ідеї Локка і Монтеск'є. Введено поняття «адміністрування» у його сучасному сенсі, а в університетах відбувся розподіл політичних, адміністративних і юридичних дисциплін.

«Два трактати про державне правління» Дж. Локк. Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, А. Фергюсон і, А. Сміт.

Держава як «нічний сторож». Економісти ХІХ ст.: Дж. Мілль, Н. Сеніор . Регулювання або контроль приватного підприємництва.

Концепція, згідно якої держава є організацією, покликаною надавати населенню послуги. 1808 р. Ч. Бонніно Адміністративний кодекс.

Суб'єктивні, та об'єктивні причини змін в системах органів публічного адміністрування.

Наприкінці 18 – початок 19 століття різко - система діловодства. Система формальних рангів. Статут цивільної служби 1832 р. Визначення постійної зарплати, гарантованого пенсійного забезпечення і виплат по смерті членам родини службовця. Ініціатором змін у сфері публічного адміністрування виступили такі країни, як Франція, Англія і Пруссія.

Тема 6. Розробка теорій публічного адміністрування в останні десятиріччя ХІХ ст. і перші десятиріччя ХХ ст

Традиційна модель публічного адміністрування.

Кінець ХІХ – початок ХХ ст. М. Вебер - установки і концепції держави як головного суб'єкта політики і влади, бюрократії, державного апарату. В. Вільсона, «Вивчення адміністрування», опублікованій в 1887 р. Теорія «адміністративної ефективності».

Ф. Гудню наукове управління і менеджмент

А. Есмен «Елементи конституційного права». Л. Дюг, А. Мішель, М, Оріу.

ХІХ ст., Лондонська школа економіки і політичних наук. Оксфордський, Кембріджський, Манчестерський, Ліверпульський та інші університети. Викладання і вивчення системи публічного адміністрування, політичних

інститутів, публічної служби, англійського конституційного і адміністративного права. Е. Баркер, Д. Коул, Р. Ласки, Ч. Маннінг, У. Робсон, Г. Файнер.

Школа наукового (класичного) менеджменту, Л. Уайт, Ф. Тейлор, Д. Муні, Ф. і Л. Гілберт Г. Емерсон, Г. Форд.

А. Файоль «Загальне і промислове управління»,(1916р)., «Теорія адміністрацій». 14 принципів управління.

Школа «наукового менеджменту».

«Традиційна модель» публічного адміністрування. Доповідь Норткота-Тревильяна.

1883 р. Акт цивільної служби (т.зв. Пендлтонський акт).

Теорія бюрократії Вебера, шість основних принципів бюрократичних систем.

Розробка теорій публічного адміністрування в 20-50-ті роки ХХ ст. В 20-50-ті роки ХХ ст. Дж. Мун і А. Рейлі, Л. Галік і Л. Урвік. Новий курс Ф. Рузвельта. У. Бенніса і П. Слейтера, Р. Сейдмана. Економіст Дж. М. Кейнса «Загальна теорія зайнятості, відсотка і грошей».

«Школа людських відносин»: М.Фоллета, А. Маслоу, Е. Мейо, У. Мерфі та ін.

Американські соціологи і політологи Т. Парсонс, П. Лазарсфельд, В. Томпсон, Д. Істон, Г. Алмонд та ін. чинниках, сприяючих або перешкоджаючих інтеграції і стабільності існуючої системи публічного адміністрування.

Принципи універсализму і партикуляризму, приватного і загального, конфлікту і консенсусу тощо.

Структурно-функціональний аналіз. Системний підхід.

Р. Лассвелл «управлінські науки», «Введення в управлінські науки», Е. Стоукі і Р. Зекхаузер «Основи управлінського аналізу».

Соціально-інженерний та гуманітарний підходи.

Р. Саймон «Адміністративна поведінка».

Філософ і політолог А. Гелен.

Тема 7. Бюрократія в системі публічного адміністрування

Термін бюрократія походить від фр. bureau – контора, і грец. влада, і може означати або певний тип соціального управління, або певну форму соціально-політичної влади та відповідну правлячу еліту. Термін бюрократизм використовується, як правило, для характеристики відповідних засобів управлінської діяльності.

Найбільш відчутний внесок у розробку теорії бюрократії вніс М. Вебер. Він одним з перших розробив загальну теорію організації, застосовну до всіх сторін життя сучасного суспільства. Вебер заклав основи сучасної теорії бюрократії, наукової інтерпретації місця і соціально-політичної ролі апарату управління в суспільстві. Саме поняття "бюрократія" як типово сучасного інституту отримало своє найбільш послідовне втілення у «веберовській» концепції раціоналізації. Бюрократія розглядалася ним як невід'ємна приналежність сучасного суспільства.

Велику увагу темі бюрократії приділяють сучасні автори. Так, Буд. Бітів, Так, Дж.Ст. Мілль у своїй роботі "Міркування про представницькому правлінні" розглядав бюрократію як єдину серйозну альтернативу представницької системі, давши оцінку переваг і недоліків обох. "бюрократичної політики". Для розкриття сутності бюрократичної політики необхідно досліджувати структури, які систематично протиставляють один одному інтереси різних груп і визначають їх відносний політичну вагу.

Тема 8. Сучасні концепції державного управління та публічного адміністрування. Концепції “менеджеризм” і “неоменеджеризм”

Сучасні концепції державного управління та публічного адміністрування. Концепція нового державного менеджменту.

Концепція адміністративної держави. "Керівництво".

Теорія державного менеджменту.

Загальні установки підприємницького управління.

Обґрунтування ефективності управління. Оцінка діяльності "на виході".
Оцінки діяльності державних структур і програм, використовуючи поняття продуктивність, результативність, дієвість. Поняття продуктивності і економічності включаються в діяльність державного управління. Концепція нового державного менеджменту.

Сутність концепцій "менеджеризм" та нового державного менеджменту ("неоменеджеризм").

Ринково-орієнтована демократична система, що спрямована, здебільшого, на клієнта/громадянина - концепція менеджеризму.

Домінантна модель ПУ - політичні "мережі". Це визначає концепцію політичного управління, яка називається "неоменеджеризм".

Таким чином, розвиток ПУ і ПА вимагає нових підходів, "моделей": крім ринкових ієрархічних, необхідні політичні рішення, які забезпечують взаємозалежність держави та громадянського суспільства через реалізацію концепції "політичних мереж" (неоменеджеризм).

Теорія неоменеджеризму виникла в 50-60-ті роки ХХ ст. у державній політиці США і Великобританії. Існують 2 основні течії неоменеджеризму, автори Р. Родерс і Б. Берцель.

Політичні мережі їх характеристики.

Рецептивне адміністрування (кінець 1 десятиліття ХХІ ст.).

"Тріади": 1. Ринково-ліберальний підхід: нова економіка; новий менеджмент; нове публічне управління і публічне адміністрування.

2. Політичні мережі: політика; політ мережі; комунікативний менеджмент.

3. Рецептне адміністрування: громадянське суспільство; демократія; соціальний менеджмент.

Концепція "неоменеджеризму".

Тема 9. Історія публічного адміністрування в Україні

Давньоруська держава – Київська Русь – розвиток адміністративного управління Історія публічного адміністрування в Україні характеризується взаємодією двох тенденцій: переривчастістю процесу вітчизняного державного розвитку; історичною наступністю.

Давньоруська держава – Київська Русь уособлює собою перший історичний етап формування державності в Україні. Основні інститути державного управління в цей період – князь і підлеглий йому адміністративний апарат, міське віче (народні збори), боярська рада – пізніше стали тією основою, на якій виростили сучасні інститути державної влади. Київська Русь, як і тогочасні європейські держави, не знала принципу поділу влади. Реальне співвідношення сил у трикутнику «князь – віче – боярська рада» визначалося поточною політичною кон'юнктурою, а не правилами поведінки, обов'язковими для всіх.

Публічне управління у період польсько-литовського панування на українських землях (XIV-XVII ст.). Віче. Запорозька Січ. Козацька держава Богдана Хмельницького. Генеральна козацька рада. Чорна рада.

У Конституція (договор) гетьмана Пилипа Орлика (1710 р.).

Публічне управління в Україні в 20-90 роках XIXст. Українська Народна Республіка (УНР).

10 березня 1919 р. перша конституція Української Соціалістичної Радянської республіки (УСРР).

Радянська конституція України 1978 р. Домінування комуністичної партії в політичній системі Української Радянської Соціалістичної республіки (УРСР).

Публічне управління у сучасному четвертому етапі становлення національної української державності. Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. Акта про державну незалежність України. Сучасний четвертий етап становлення національної української державності. 1996 р. чинна Конституція України. принцип поділу влади в державі.

Тема 10. Основні сучасні теорії управління суспільством

Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.

Основні сектори у структурі суспільства: публічний сектор - включає державні установи та установи місцевого самоврядування; приватний сектор - охоплює приватні підприємства; некомерційний сектор - передбачає охоплення організацій та об'єднання громадян, які не задіяні у перших двох секторах.

У XVII ст. Гуго Гроцій, Томас Гоббс, Джон Локк, Бенедикт Спіноза та ін. обґрунтовують теорії суспільної угоди та природного права, державне та суспільне управління набувають раціонального пояснення. Перші спроби наукового обґрунтування державного управління здійснили камералісти Німеччини і Австрії.

Короткий історичний огляд формування та розвитку теорій управління суспільством і країною.

Державне управління. Наукові теорії та школи публічного управління XX ст.

Основні теорії та школи управління суспільством і країною другої половини XX століття. Японський варіант людських стосунків. Соціально-інженерний та гуманітарний підходи.

Також окремо розглядають особливий підхід у публічному управлінні до інститутів та їх ролі в державному управлінні, що носить назву - "інституціоналізм" та "неоінституціоналізм". Японський варіант використання теорії людських стосунків пов'язаний із колективістським методом, який полягає у такому: формуванням у працівників почуття "єдиної родини", нерозривного зв'язку з трудовим колективом. Гармонічність відносин між працівниками, керівництва з підлеглими, акцент уваги на покращення стосунків у колективі, постійна підтримка колективного духу. Пропагують ідею оптимізації управлінських та політичних рішень з використанням спеціальних технічних прийомів, використовуючи особливі практичні навички управлінців.

Тема 7. Бюрократія в системі публічного адміністрування		2	2									
Тема 8. Сучасні концепції державного управління та публічного адміністрування. Концепції “менеджеризм” і “неоменеджеризм”		4	2									
Тема 9. Історія публічного адміністрування в Україні		2	1									
Тема 10. Основні сучасні теорії публічного управління		2	1									
ІНДЗ			-	-		-		-	-	-		
Усього годин	120	28	14			78						

Теми практичних занять дисципліни «Еволюція публічного управління»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування Особливості науки державного управління	2
2	Тема 2. Публічне управління – системне публічне явище	1
3	Тема 3. Громадське суспільство як суб’єкт формування цілей публічного адміністрування	1
4	Тема 4. Еволюція теорії публічного управління у XI- XIXст.	2
5	Тема 5. Розробка теорій публічного адміністрування в останні десятиріччя XIX ст. і перші десятиріччя XX ст	4
6	Тема 6. Сучасні концепції державного управління та публічного адміністрування. Концепції “менеджеризм” і “неоменеджеризм”	2
7	Тема 7. Історія публічного адміністрування в Україні Основні сучасні теорії публічного управління	2
	Разом	14

Плани практичних занять дисципліни «Еволюція публічного управління»

Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування.

Особливості науки державного управління

План

1. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція.

2. Предметна сфера публічного адміністрування. Методологічна основа. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.

3. Співвідношення управління та адміністрування.

Публічне управління – системне публічне явище

4. Підходи у визначенні предмета державного управління

5. Комплексне вивчення проблем державного управління в Україні

Тема 2. Публічне управління – системне публічне явище

План

1. Предметна область теорії публічного управління

2. Поняття та види публічного управління

3. Адміністрування та менеджмент у публічному управлінні

4. Класифікація механізмів публічного управління

Тема 3. Громадське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування

План

1. Етапи формування громадянського суспільства

2. Основа і інститути громадянського суспільства

3. Функції громадянського суспільства

4. Види громадянського суспільства

5. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин

Тема 4. Еволюція теорії публічного управління у XI- XIXст.

План

1. Еволюція теорії публічного управління в XIст.
2. Основоположні ідеї теорії публічного управління XII –XVIIст.
 - 2.1. Розвиток публічного адміністрування у Росії.
3. Розвиток публічного адміністрування у XIXст., формування сучасних систем органів публічного адміністрування, публічної служби

Тема 5. Розробка теорій публічного адміністрування в останні десятиріччя XIX ст. і перші десятиріччя XX ст

План

1. Традиційна модель публічного адміністрування
2. Розробка теорій публічного адміністрування в 20-50-ті роки XX ст.

Тема 6. Сучасні концепції державного управління та публічного адміністрування. Концепції «менеджеризм» і «неоменеджеризм»

План

1. Сучасні концепції державного управління та публічного адміністрування.
2. Сутність концепцій «менеджеризм» та нового державного менеджменту («неоменеджеризм»)

Тема 7. Історія публічного адміністрування в Україні. Основні сучасні теорії управління суспільством

План

1. Давньоруська держава – Київська Русь – розвиток адміністративного управління
2. Публічне управління у період польсько-литовського панування на українських землях (XIV-XVII ст.)
3. Публічне управління в Україні в 20-90 роках XIXст.

4. Публічне управління у сучасному четвертому етапі становлення національної української державності.

5. Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.

6. Основні теорії та школи управління суспільством і країною другої половини ХХ століття. Японський варіант людських стосунків. Соціально-інженерний та гуманітарний підходи.

7. Публічне управління в контексті неокласичної теорії. Концепція раціонального вибору та "новий менеджери́зм".

6. Завдання до практичних занять дисципліни «Еволюція публічного управління»

Заняття 1.

Дати визначення понять «публічне адміністрування», «публічне управління», «державне управління» та «державне регулювання», зробивши посилання на інформаційне джерело, та охарактеризувати зміст цих понять. Вказати їх особливості за критеріями у порівняльній табл. 1.

Таблиця 1.

Особливості поняття "публічне адміністрування"

Критерії	Ознаки за поняттями			
	публічне адміністрування	публічне управління	державне управління	державне регулювання
1.				
2.				
3.				

Заняття 2.

«Соціально-інженерний та гуманітарний підходи до публічного адміністрування».

На основі аналізу даних про підходи до публічного адміністрування виділити переваги та недоліки сучасних методологічних підходів до публічного

адміністрування. Надати обґрунтовану відповідь: прихильником якого підходу ви є?

Чи потрібно на сучасному етапі розвитку для України здійснювати розвиток публічного адміністрування?

Обґрунтувати власну думку із наведенням прикладів.

Заняття 3, 4, 5.

У сучасних концепціях розвитку міст-мегаполісів чітко простежуються різні наукові школи ХХ ст., які адаптовані до сучасних умов або цілком переносяться на теорії-моделі по відношенню до нинішніх ситуацій. Коротко охарактеризувати, проаналізувати і визначити, які серед таких концептуальних підходів є найбільш розповсюдженими і пояснити чому:

- 1) взаємини людей у процесі їх спільної праці (20-ті рр. ХХ ст.);
- 2) повна перебудова системи управління, проведення в державному управлінні перерозподілу функцій між державою і бізнесом за рахунок координуючої ролі держави (30-ті рр. ХХ ст.);
- 3) нерозділена політика і управління, оскільки політичні процеси виникають в рамках державного управління, а політика є важливою складовою частиною предмета науки управління (50-ті рр. ХХ ст.);
- 4) системний аналіз як науковий метод вивчення і удосконалення складних систем, менеджмент як інструмент для більш широкого залучення виконавців у процес управління, диференційованість системи управління (управління, застосовне для однієї системи, не застосовне для іншої, навіть якщо остання менше за масштабом) (60-і рр. ХХ ст.);
- 5) характеристика державного управління в контексті теорії систем управління; вироблення розуміння механізмів державного керівництва;
- 6) розгляд адміністративного управління в контексті адміністративного права; розуміння управління як: суспільних відносин в контексті управлінських функцій; сукупність економічного, соціального та організаційного аспектів, що сприяє цілісності управління; міжособистісні відносини і процеси

функціонування кооперованої соціальної системи; соціотехнічні системи, з точки зору прийняття рішень; процес обміну інформацією з позицій математичних методів "наукового управління"; операційна система (70-ті рр. XX ст.);

7) політизація державного управління та його впливу на соціальне управління; єдність економічного та адміністративного управління; ефективна координація діяльності органів управління для досягнення цілей функціонування та розвитку регіонів, територій, країн і т. ін.; опис управління як: практичної діяльності, яка орієнтована на результати, планування, організацію, мотивацію, керівництво і контроль; використання знань в практиці для досягнення бажаних результатів (80-ті рр. XX ст.);

8) визначення управління факторами соціально-економічного середовища, функціями, які повністю відмінні від політичної діяльності, в якій обмежуються повноваження політичних діячів по відношенню до компетенцій менеджерів (90-ті рр. XX ст.);

9) партисипативний менеджмент, партисипативне управління, корпоративне управління, залучення громадськості, адміністративно-державного управління, адміністративно-територіального управління, публічного управління, яке дає керівному органу публічну владу; менеджмент в публічному управлінні для підвищення організованості, ефективності діяльності, її впорядкованості; регіонально-адміністративний менеджмент, який співвідноситься з категорією "регіональне управління" і розуміється як управління певними адміністративно-територіальними одиницями (з 2000 р. XXI ст.).

Заняття 6.

Навести у табл. 2 перелік основних теорій та шкіл управління суспільством у хронологічній послідовності їх виникнення та становлення.

Таблиця 2

Хронологія основних теорій та шкіл управління суспільством

Назва	Період становлення та розвитку	Характеристика та особливості	Приклад
-------	--------------------------------	-------------------------------	---------

1.			
2.			
3.			

Заняття 7.

На основі аналізу зарубіжних та вітчизняних наукових джерел розкрити поняття публічного адміністрування. Встановити основні чинники, що вплинули на його появу у різних країнах.

Визначити чи має відрізнятись управління у публічній та приватній сферах діяльності.

Перший міф науки управління полягає у тому, що вона існує. А. Блох (Закон Хеллера)

7. Самостійна робота з дисципліни «Еволюція публічного управління»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, основи та принципи публічного управління	6
2	Тема 2. Особливості науки державного управління	6
3	Тема 3. Основні підходи в розвитку теорії та практики публічного управління	6
4	Тема 4. Принципи та функції публічного управління	6
5	Тема 5. Громадське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування	6
6	Тема 6. Еволюція науки державного управління	6
7	Тема 7. Основоположні ідеї та моделі теорії публічного управління	6
8	Тема 8. Моделі теорії публічного управління	6
9	Тема 9. Публічне адміністрування як системне суспільне явище	6
10	Тема 10. Європейські школи державного управління	6
11	Тема 11. Школа науки управління, або кількісний підхід	6
12	Тема 12. Підхід з погляду «чутливої» адміністрації, поліцентризму, «плоских» структур.	6
13	Тема 13. Британська школа публічного управління	6
	Разом	78

8. Теми індивідуальних завдань з дисципліни «Еволюція публічного управління»

1. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція.

2. Предметна сфера публічного адміністрування. Методологічна основа. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.

3. Співвідношення управління та адміністрування.

4. Вудро Вільсон в есе під назвою "Вивчення адміністрації"

5. Глобальні підходи до публічного адміністрування

6. Основні історичні етапи становлення та розвитку поняття "публічне адміністрування"

7. Три основні моделі: класична бюрократична форма організації за М. Вебером, сукупність адміністративно-політичних стратегій реформування, в основу якої покладено переважно тлумачення адміністративної діяльності крізь призму приватної економіки (походить від теорії суспільного вибору і менеджералізму) та найвищий розвиток соціально-економічної системи.

8. Предметна сфера публічного адміністрування.

9. Науковий фундамент публічного адміністрування.

10. У зв'язку з цим теорія публічного адміністрування

11. Розвиток соціально-гуманітарних наук, їх вплив на становлення та розвиток публічного адміністрування як наукової дисципліни.

12. Дві взаємозалежні дисципліни: вивчення публічної адміністрації, тобто сукупності органів публічного управління, норм, що регулюють їх діяльність, та практики її здійснення; вивчення публічних політик або публічного управління, тобто управлінських процесів від моменту виникнення проблеми до отримання результату управлінського впливу.

13. Співвідношення визначень "управління" і "адміністрування"

14. Співвідношення публічного управління та адміністрування.

15. Католицька церква як засновник формальних адміністративних структур.

16. Дослідження теорії публічного адміністрування в роботах значних мислителів нового часу (Джон Локк, Ш.-Л. Монтеск'є, Ж. Ж. Руссо, А. Сміт, А. Фергюсон та ін.).

17. Дати визначення понять «публічне адміністрування», «публічне управління», «державне управління» та «державне регулювання», зробивши посилання на інформаційне джерело, та охарактеризувати зміст цих понять. Вказати їх особливості

18. На основі аналізу зарубіжних та вітчизняних наукових джерел розкрити поняття публічного адміністрування. Встановити основні чинники, що вплинули на його появу у різних країнах.

19. Визначити чи має відрізнятись управління у публічній та приватній сферах діяльності.

20. Основні теорії управління суспільством

21. Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.

22. Основні теорії та школи управління суспільством і країною другої половини ХХ століття.

23. Японський варіант людських стосунків.

24. Соціально-інженерний та гуманітарний підходи.

25. Публічне управління в контексті неокласичної теорії.

26. Концепція раціонального вибору та «новий менеджеризм».

27. Джерела ідей управління суспільством і країною сягають часів Платона, Сократа та ін.

28. Теорії суспільної угоди та природного права, державне та суспільне управління набувають раціонального пояснення У XVII ст. Гуго Гроцій, Томас Гоббс, Джон Локк, Бенедикт Спіноза та ін.

29. Новоєвропейський етап державного управління, становлення розвитку правової держави з одночасним розмежуванням політики та економіки.

30. Перші спроби наукового обґрунтування державного управління камералістами Німеччини і Австрії.

31. Теоретичні розробки адміністративно- державного управління В. Вільсона (1887 р.).

32. Дієва модель бюрократії для демократичного суспільства, у XVII ст. Гуго Гроцій, Томас Гоббс, Джон Локк, Бенедикт Спіноза та ін.
33. Модель «ідеальної бюрократії» (бюрократичної організації) М. Вебера.
34. Короткий історичний огляд формування та розвитку теорій управління суспільством і країною.
35. Наукові школи, які незалежно одна від одної, сформувались у різних країнах, зокрема такі: класична школа, школа людських стосунків, школа «суспільного вибору», школа «соціології організацій» та когнітивний підхід до державного управління.
36. Наукові теорії та школи публічного управління XX ст.
37. Класична школа: А. Файоль, Л. Уайт, Л. Урвік, Дж. Муні, Т. Вулзи.
38. Напрямок в теорії адміністративно-державного управління, представники якого концентрували увагу на вивченні організаційних структур, їх ієрархії, взаємодії інформаційних потоків, статусу службовців різних рівнів, нормативного врегулювання всіх аспектів діяльності органу управління.
39. Школа людських стосунків М. Фоллет, А. Маслоу, Е. Мейо, У. Мерфі.
40. Державне управління в європейському підході.
41. Александр Франсуа Вів'єн (Франція), термін «державне управління».
42. Німецький підхід, завдання і функції державного управління.
43. Школа «суспільного вибору» Г. Таллок, Е. Даунс, В. Нісканен та ін.
44. Школа "соціології організацій" М. Крозьє, Ж.-К. Теніг, Е. Фрідбер та ін.
45. «Когнітивний підхід» Б. Жобер, П. Мюллер
46. «Інституціоналізм» та «неоінституціоналізм».
47. Японський варіант використання теорії людських стосунків пов'язаний із колективістським методом.
48. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування: структурно-функціональний, системний, психологічний, соціально-інженерний, гуманітарний.

49. Методологічні підходи: соціально-інженерний та гуманітарний.

50. Публічне управління – «неокласична економіка» («економічний раціоналізм»).

51. Взаємини людей у процесі їх спільної праці (20-ті рр. ХХ ст.).

52. Повна перебудова системи управління, проведення в державному управлінні перерозподілу функцій між державою і бізнесом за рахунок координуючої ролі держави (30-ті рр. ХХ ст.).

53. Нерозділена політика і управління, оскільки політичні процеси виникають в рамках державного управління, а політика є важливою складовою частиною предмета науки управління (50-ті рр. ХХ ст.).

54. Системний аналіз як науковий метод вивчення і удосконалення складних систем, менеджмент як інструмент для більш широкого залучення виконавців у процес управління, диференційованість системи управління (управління, застосовне для однієї системи, не застосовне для іншої, навіть якщо остання менше за масштабом) (60-і рр. ХХ ст.).

55. Характеристика державного управління в контексті теорії систем управління; вироблення розуміння механізмів державного керівництва.

56. Розгляд адміністративного управління в контексті адміністративного права.

57. Партисипативний менеджмент, партисипативне управління, корпоративне управління, залучення громадськості, адміністративно-державного управління, адміністративно-територіального управління, публічного управління менеджмент в публічному управлінні для підвищення організованості, ефективності діяльності, її впорядкованості; регіонально-адміністративний менеджмент, який співвідноситься з категорією «регіональне управління» і розуміється як управління певними адміністративно-територіальними одиницями (з 2000 р. ХХІ ст.).

58. Політична арифметика В. Петті, Дж. Граунт.

59. Соціальна фізика А. Кетле.

60. Моральна статистика А. Геррі, Дж. Кей- Шаттлуорт, Е. Чедвік, Л. Віллерме.
61. Раціональний вибір у соціальних науках. Дія ринкових принципів у працях таких вчених: Дж. Бьюкенена, Е. Даунса, Ф. Тейлора, Й. Шумпетера та ін.
62. Вплив теорій та концепцій галузей науки на публічну сферу
63. Синергетичний ефекти соціальної сфери.
64. Дія ринкових принципів у політичній сфері.

9. Методи навчання та контроль знань дисципліни «Еволюція публічного управління»

Основними формами організації навчального процесу в умовах кредитно-трансферної системи (EKTS) при вивченні дисципліни «Еволюція публічного управління» є лекційні, семінарські заняття, самостійна робота студентів, консультації.

Лекція – основна форма проведення занять, при проведенні якої використовуються: словесні методи (пояснення, бесіда, лекція), наочні методи (ілюстрація, демонстрація), індуктивний, дедуктивний методи для більш якісного засвоєння студентом тем дисципліни. Це схеми, дані статистичного щорічника України, діаграми, таблиці, а також дані, що офіційно публікуються в періодичних виданнях (наукових збірниках, економічних журналах, газеті «Урядовий кур'єр»). Передбачається також в процесі лекцій концентрувати увагу студентів на новому, сучасному матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках; сучасних статистичних даних регіонів України. Особливо звертається увага на проблемних питаннях регіональної економіки.

Основним методом при проведенні семінарських занять – це організація дискусії навколо визначених тем, до яких студенти готують тези, реферати виступів на підставі індивідуально виконаних завдань.

На кожному практичному занятті оцінюється підготовлені студентом реферати, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і висловлювати

свою позицію. Оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у журнал обліку роботи викладача і в журнал обліку успішності студентів.

Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Контроль знань дисципліни «Еволюція публічного управління»

Оцінювання якості знань студентів при вивченні дисципліни «Регіональна економіка» за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного, рубіжного та підсумкового (семестрового) контролю, за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS, національною шкалою.

Об'єктом поточного контролю знань студентів протягом семестру є:

- систематичність підготовки та повнота відповідей з лекційного вивченого матеріалу (усне опитування);
- систематичність та активність роботи на семінарських заняттях (підготовка реферату, усне опитування, виступи);
- своєчасне виконання завдань для самостійного опрацювання та їх здача (усне опитування);
- виконання рубіжних завдань (тестування).

При контролі систематичності підготовки та повноти відповідей по теоретичному лекційному матеріалу оцінці підлягають рівень знань, продемонстрованих у відповідях з вивченого лекційного матеріалу та з питань до самоконтролю.

При контролі систематичності та активності на семінарських заняттях оцінці підлягають рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, якість і змістовність підготовлених рефератів.

При контролі завдань для самостійного опрацювання оцінці підлягають рівень знань самостійно опрацьованих окремих питань.

Критеріями оцінки є: повнота розкриття питання; логіка викладення; культура мови; переконаність, вміння формулювати висновки, використання базової і допоміжної літератури.

Рубіжний контроль успішності навчання студентів враховує всі отримані оцінки під час проведення всіх видів аудиторних занять і проводиться відповідно до графіку освітнього процесу – в період контрольних тижнів.

Об'єктом оцінювання при проведенні рубіжного контролю успішності виступають: навчальна дисципліна: активність, своєчасне проходження контрольних заходів, відвідання занять студентом, міра засвоєння ним теоретичних знань, його здатність до самостійної роботи тощо. Оцінка за кожний рубіжний контроль носить комплексний характер і враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестра.

Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі семестрового екзамену по білету, або письмово у формі тестування. Екзаменатор має право виставляти окремим студентам в якості заохочення за активну роботу протягом семестру екзаменаційну оцінку за результатами рубіжних контролів без складання екзамену. При цьому максимальна оцінка, що виставляється без складання екзамену обмежується оцінкою «добре». Для отримання оцінки «відмінно» обов'язковим є здавання екзамену.

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;

- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

-засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку « добре » (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку « добре » (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку « задовільно » (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Критерії оцінки заліку:

- «зараховано» – студент має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.

- «незараховано» – студент має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять дисципліни, що вивчається.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів виконання всіх видів контрольних завдань доводяться до відома студентів перед початком вивчення кожного рубіжного контролю і дублюються напередодні проведення рубіжного контролю.

10. Перелік питань, що охоплюють зміст робочої програми дисципліни «Еволюція публічного управління» і з яких складаються екзаменаційні білети для студентів у випадках складання ними екзаменів

1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування
2. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція.
3. Предметна сфера публічного адміністрування.
4. Методологічна основа публічного адміністрування.
5. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.
6. Співвідношення управління та адміністрування.
7. Публічне управління – системне публічне явище
8. Особливості науки державного управління
9. Підходи у визначенні предмета державного управління
10. Комплексне вивчення проблем державного управління в Україні
11. Публічне управління – системне публічне явище
12. Предметна область теорії публічного управління
13. Поняття та види публічного управління
14. Адміністрування та менеджмент у публічному управлінні
15. Класифікація механізмів публічного управління

16. Громадське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування
17. Етапи формування громадянського суспільства
18. Основа і інститути громадянського суспільства
19. Функції громадянського суспільства
20. Види громадянського суспільства
21. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин
22. Еволюція теорії публічного управління у XI- XIXст.
23. Еволюція теорії публічного управління в XIст.
24. Основоположні ідеї теорії публічного управління XII –XVIIст.
25. Розвиток публічного адміністрування у Росії.
26. Розвиток публічного адміністрування у XIXст.
27. Формування сучасних систем органів публічного адміністрування та публічної служби.
28. Розробка теорій публічного адміністрування в останні десятиріччя XIX ст. і перші десятиріччя XX ст
29. Традиційна модель публічного адміністрування
30. Розробка теорій публічного адміністрування в 20-50-ті роки XX ст.
31. Сучасні концепції державного управління та публічного адміністрування. Концепції “менеджеризм” і “неоменеджеризм”
32. Історія публічного адміністрування в Україні
33. Давньоруська держава – Київська Русь – розвиток адміністративного управління
34. Публічне управління у період польсько-литовського панування на українських землях (XIV-XVII ст.)
35. Публічне управління в Україні в 20-90 роках XIXст.
36. Публічне управління у сучасному четвертому етапі становлення національної української державності.
37. Основні сучасні теорії управління суспільством

38. Джерела ідей управління суспільством і країною.
39. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.
40. Основні теорії та школи управління суспільством і країною другої половини ХХ століття.
 41. Японський варіант людських стосунків.
 42. Соціально-інженерний та гуманітарний підходи.
 43. Публічне управління в контексті неокласичної теорії.
 44. Концепція раціонального вибору та "новий менеджери́зм".
 45. Структурність і безструктурність управління в суспільстві.
 46. Колектив і суспільний колектив.
 47. Публічна влада і її різновиди.
 48. Публічне управління.
 49. Прямі і зворотні зв'язки в публічному управлінні.
 50. Необхідність публічного управління.
 51. Форми й методи публічного управління.
 52. Публічне управління - наука і мистецтво.
 53. Публічне управління в системі знань.
 54. Публічне управління як навчальна дисципліна.
 55. Державне управління як системне суспільне явище.
 56. Сутність, зміст та специфіка державного управління.
 57. Принципи державного управління.
 58. Державне управління й людина.
 59. Особистість, її права й обов'язки стосовно держави.
 60. Державне управління й колектив.
 61. Державне управління й суспільство.
 62. Публічна сфера і публічна політика.
 63. Дія ринкових принципів у політичній сфері.
 64. Чим публічний менеджмент відрізняється від публічного адмініст
рування.
 65. Особливості й проблеми державного управління в сучасному світі.

67. Зміни в публічному секторі: глобальні, в економічній теорії, у приватному секторі, в технологіях.
68. Особливості управління приватними й публічними організаціями.
69. Лобізм - поняття, сутність, характеристика.
70. Взаємозв'язок: взаємозалежність політичної та економічної влади.
71. Держава як суб'єкт політичної влади.
72. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування.
73. Влада як основний засіб публічного адміністрування.
74. Поняття муніципальної влади і місцевого самоврядування.
75. Місцеве самоврядування - демократична основа управління в державі.
76. Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування.
77. Посадові особи місцевого самоврядування.
78. Вибори органів місцевого самоврядування.
79. Органи самоорганізації населення.
80. Місцевий референдум.
81. Загальні збори громадян.
82. Принципи діяльності публічної адміністрації.
83. Управління суспільством - головне призначення публічного адміністрування.
84. Закон централізації та децентралізації влади.
85. Закон розмежування центрів влади та управління.
86. Закон України „Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії”.
87. Закон України „Про місцеві державні адміністрації”.
88. Закон України „Про місцеве самоврядування в Україні”.
89. Закон України „Про звернення громадян”.
90. Управлінське рішення як наукова категорія.
91. Взаємовідношення суб'єкта та об'єкта прийняття рішення.
92. Послідовність етапів прийняття рішень.
93. Поняття та суть управлінського рішення.
94. Процес підготовки управлінського рішення.

95. Технологія процедури прийняття рішень у державному управлінні.
96. Цілі державного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення.
97. Функціональна структура державного управління.
98. Форми діяльності публічної адміністрації.
99. Бюрократія як наукова категорія.
100. Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії.

11. Приклади тестових завдань дисципліни «Еволюція публічного управління»

- 1) Ненсі Розенблюм виділив такі різновиди громадянського суспільства
 - a) «демократичне»
 - b) «посередницьке»
 - c) «виборче громадянське суспільство»
 - d) «міні-республіки»
 - e) всі відповіді вірні
- 2) У якій країні існувала наука про управління державою, яка визначала правила управління, ідеальні завдання держави?
 - a) у Давній Греції
 - b) Китаї
 - c) Київській Русі
 - d) США
 - e) правильної відповіді немає
- 3) Для яких мислителів «Природність» управління була очевидною?
 - a) античних
 - b) європейських мислителів
 - c) українських мислителів
 - d) американських мислителів
 - e) правильної відповіді немає
- 4) Для яких мислителів питання про те, хто повинен управляти державою, про форми і механізми цього управління та інші проблеми державного адміністрування, мають вирішувалися по-різному?
 - a) грецьких
 - b) античних мислителів
 - c) українських
 - d) американських

- e) правильної відповіді немає
- b.

5) Яка якість управління для багатьох античних мислителів була очевидною?

- a) системність
- b) «Смітника»
- c) бюрократичність
- d) «Природність» управління
- e) правильної відповіді немає
- d.

6) В якій країні була «Природність» як наука про управління державою, яка визначала правила управління та ідеальні завдання держави?

- a) Давній Греції
- b) у Китаї
- c) у Київській Русі
- d) у США
- e) правильної відповіді немає
- a.

7) Перші спроби наукового обґрунтування державного управління були зроблені?

- a) науковцями з управління фінансами США XIX ст.
- b) науковцями з управління людськими ресурсами Європи XX ст.
- c) науковцями з муніципального управління Франції XIX ст.
- d) камералістами Австрії та Німеччини у XVII ст.
- e) правильної відповіді немає
- d.

8) Kameralien у перекладі з німецької це -?

- a) «наука управління фінансами»
- b) «наука управління людськими ресурсами»
- c) «наука муніципального управління»
- d) «наука державного управління»
- e) правильної відповіді немає
- d.

9) Камералістами Австрії та Німеччини у XVII ст. були зроблені?

- a) перші спроби наукового обґрунтування державного управління
- b) спроби наукового обґрунтування управління фінансами
- c) наукове обґрунтування управління персоналом
- d) наукове обґрунтування управління витратами підприємств
- e) правильної відповіді немає
- a.

це 10) У 1707 році вийшла книга «Трактат про поліцію» Ніколаса де ля Маре -

- a) публікація з історичних наук
- b) публікація з економічних наук
- c) перша публікація з камеральних наук
- d) публікація з науки про фінанси
- e) правильної відповіді немає

c.

11) Найвідомішим ученим - камералістом вважається

- a) Н. Макіавеллі
- b) Д. Монтеस्क'є
- c) Т. Гоббс
- d) Лоренц Штейн
- e) правильної відповіді немає

d.

12) Автор «Теорія державного управління» у 8-ми томах (1866-1884 р.р.)?

- a) Ніколо Макіавеллі
- b) Джорж Монтеस्क'є
- c) Лоренц Штейн - професор університету у Кіллі
- d) Томас Гоббс
- e) правильної відповіді немає

c.

13) У якій країні у другій половині ХХ ст. сформувалася нова галузь знання - політичне управління?

- a) у Греції
- b) США
- c) в Україні
- d) у Франції
- e) правильної відповіді немає

b.

14) Яка нова галузь знання сформувалася у другій половині ХХ ст. у США, на стику предметних полів трьох блоків соціально-гуманітарних дисциплін: 1) соціально-політичного; 2) когнітивно - епістемологічного; 3) менеджерського?

- a) «Трактат про поліцію»
- b) державне управління
- c) галузь - політичне управління
- d) камералістика
- e) правильної відповіді немає

c.

15) У другій половині ХХ ст. у США сформувалася нова галузь знання - політичне управління, що утворилося на стиках таких предметних полів:

- a) трьох блоків соціально-гуманітарних дисциплін: 1) соціально-політичного; 2) когнітивно - епістемологічного; 3) менеджерського
 - b) двох блоків соціально-гуманітарних дисциплін: 1) соціально-політичного; 2) когнітивно - епістемологічного
 - c) соціально-політичного блоку та менеджерського
 - d) гуманітарних дисциплін: когнітивно - епістемологічних та менеджерських
 - e) правильної відповіді немає
- a.

16) Хто у 1947 р. видав монографію «Адміністративна поведінка: дослідження процесів прийняття рішень в адміністративних органах», і отримав за неї Нобелівську премію?

- a) Герберт Саймон
 - b) Д. Валдо
 - c) М. Вебер
 - d) А. Файоль
 - e) правильної відповіді немає
- a.

17) Яка з монографій, Г. Саймона принесла йому Нобелівську премію?

- a) «Теорія державного управління»
 - b) «Адміністративна поведінка: дослідження процесів прийняття рішень в адміністративних органах» (1947 р.в.)
 - c) «Трактат про поліцію»
 - d) «Природність»
 - e) правильної відповіді немає
- b.

18) В історії становлення сучасної науки державного управління учені виділяють:

- a) три етапи
 - b) чотири етапи
 - c) п'ять етапів
 - d) два етапи
 - e) правильної відповіді немає
- a.

19) У невеликій історії сучасної науки державного управління учені виділяють такі етапи становлення

- a) формування вихідних підходів і концептів; інституціоналізація
- b) інституціоналізація напряму як університетської навчальної і наукової дисципліни

c) розвиток теоретичних та емпіричних напрямів науки
 d) формування вихідних підходів і концептів; інституціоналізація; розвиток теоретичних та емпіричних напрямів науки, диференціація і спеціалізація напрямів і підгалузей

- e) правильної відповіді немає
 d.

20) ASPA –це

- a) фаховий журнал «Огляд державного управління»
 b) Рада вищої освіти з державного управління
 c) Американська асоціація державного управління (1979 р.)
 d) навчальна програма М. Р. А.
 e) правильної відповіді

21) «Journal of Public Affairs Education» - це

- a) Організація політико-управлінських досліджень
 b) Рада вищої освіти з державного управління
 c) журнал з «Освіти у державних справах» (JPAE) офіційне видання (NASPAA)
 d) Американська асоціація державного управління
 e) правильної відповіді немає

22) Теоретичну розробку питань державного управління в Америці започаткувала праця «Дослідження управління» автор якої

- a) майбутній президент США Вудро Вільсон
 b) професор Глен Райт
 c) Леонард Байт
 d) Д. Ребін
 e) правильної відповіді немає

23) Американське розуміння державного управління:

- a) модель ґрунтується на перевазі методів бізнесового управління,
 b) в основі ухвалення управлінських рішень є раціональність і економічна доцільність
 c) традиційно вважають виконавчим аспектом урядування
 d) нібито складається з усіх тих видів діяльності, які потрібні для здійснення курсу вибраних посадових осіб, а також діяльності, яка асоціюється з розвитком цих курсів
 e) всі відповіді вірні

24) Президент США Вудро Вільсона, у 1887 році написав

- a) «Journal of Public Affairs Education»
 b) Теоретичну розробку питань державного управління в Америці «Дослідження управління»
 c) «Огляд державного управління»

- d) «Трактат про поліцію»
- e) правильної відповіді немає

25) В. Вільсон у теоретичній розробці питань державного «Дослідження управління» підкреслює, що

- a) «державне управління лежить поза сферою політики.»
- b) «адміністративні питання, аж ніяк не можуть бути політичними.»
- c) «політика ставить завдання органам управління»
- d) «політиці не можна дозволяти втручатися в діяльність органів управління»

e) всі відповіді вірні

26) В. Вільсон розробив модель «адміністрації ефективності», суттю якої є:

a) можливість використання в державному управлінні методів бізнесового управління

b) необхідність високого професіоналізму в системі державної служби

c) добору державних службовців за їхнім фаховим рівнем

d) відмежована від політики, з наголосом на економічності та ефективності управління

e) всі відповіді вірні

27) Європейський підхід визначається як:

a) як галузь юридичної науки

b) як адміністративна діяльність, що чітко регламентована законом

c) як наука державного управління, яка покликана вивчати адміністрацію у її взаємозв'язках з державою

d) переважно теоретичне навчання з наголосом на юридичному аспекті

e) всі відповіді вірні

28) Більшість науковців розглядають парадигму дослідження державного управління як тезу –

a) про нерозривність і діалектичний взаємозв'язок політики і управління

b) що політика є державно-правовим вираженням відносин перебуваючого при владі класу, соціальної групи, нації до інших класів, соціальних груп, націй з приводу утримання і використання влади

c) що питання державного управління - це завжди питання політичної влади, політики, функціонування політичної системи

d) що в теорії державного управління не викликає сумніву положення про те, що державне управління носить політичний характер

e) всі відповіді вірні

29) У Франції одним з перших, хто вжив термін «державне управління», був

a) Олександр Вів'єн

b) В. Вільсон – президент США

c) американський професор Глен Райт

d) Леонард Байт - філософ

е) правильної відповіді немає

30) Який вчений у своїй праці «Нариси про адміністрацію» (1845 р. в.) протиставив науку державного управління адміністративному праву?

а) В. Вільсон

б) Глен Райт

в) Олександр Вів'єн – вчений з державного управління

г) Леонард Байт

д) правильної відповіді немає

13. Рекомендована література для вивчення дисципліни «Еволюція публічного управління»

Базова

1. Альгін А.П. Специфіка синергетичного підходу до державного управління // Державне управління і політика. -СПб.: Вид-во СпбГУ
2. Антонова Н.Б. Теорія методологія державного управління. Курс лекцій. Мінськ 2007. Амалфея. С.432
3. Ардан Ф. Франція: Державна система. - М.: Юрид. літ. 1994.
4. Аристотель. Соч.: В 4 т. - М., 1983. - Т. 4. - С. 603.
5. Афанасьєв Вт Управління: Філософський енциклопедичний словник. - С. 705; Його ж: Наукове управління суспільством. - М, 1973
6. Василенко І. Адміністративно-державне управління в країнах Заходу: США, Великобританія, Франція, Німеччина с.456
7. Вебер М. Вибрані твори. М., 1994. С.345
8. Вебер М. Чиновник // Социс. 1988. № 6. С. 209
9. Гарнер Д. Великобританія: центральне і місцеве управління. - М.: Прогрес, 1982. - С.154
10. Державне управління і політика. - СПб.: СпбГУ, 2002. - С. 286.
11. Гусейнов А.А. Справедливість // Нова філософська енциклопедія: В 4 т. - М.: Думка, 2001. - Т. 3. - С. 765.
12. Зверєв А.Ф. Теорії бюрократії: від М. Вебера до Л. фон Мизесу // Радянська держава і право. 1992. № 1. С.543

13. Іванчук Н.В. Governance-парадигма: методологічний і практичний потенціал // чиновник. - 2005. С.433
14. Крозьє М. Сучасна держава - скромне держава. Інша стратегія зміни // Антологія світової політичної думки: У 5 т. - М.: Думка, 1997. - Т. 2. - С. 699.
15. Крозьє М. Феномен бюрократії. М., 1994. С.432
16. Луньов А.Є. Теоретичні проблеми державного управління. М., 1987. С.543
17. Маковельський А.О. Давньогрецькі атомісти. - Баку, 1946. - С.318.
18. Мізес Л., фон. Бюрократія завуальований хаос. Антикапіталістична ментальність. М., 1993.
19. Нерсесянц ВС Справедливість // Юридична Енциклопедія.-С. 1037.
20. Нурієв Р. Теорія суспільного вибору // Питання економіки. - 2003. - № 4. С. 465
21. Політична наука: нові напрямки. / Под ред. Р. Гудіна, Х. - Д. Клінгемана. - М.: 1999. С.675
22. Раціональний вибір у політиці та управлінні / Под ред. Л. В. Сморгунова. СПб., 1998. С.456
23. Синергетична парадигма. -М: Прогрес-Традиції, 2002. С.543
24. Сморгунов Л.В. Політичні мережі, інформаційні технології та публічне управління: перехід від концепції «e-government» до «e-governance» // Технології інформаційного суспільства: VIII Всеросійська об'єднана конференція: Тез. докл. -М., 2005.-С. С.345
25. Сморгунов Л.В. Мережевий підхід до політики і управління // Поліс. 2001. № 3. С.765
26. Сморгунов Л.В. Сучасна порівняльна політологія: Учеб. - М.: РОССПЕН, 2002. - С. 701.
27. Стейер Р., Беласко Д. Управління: від старих форм до нових реальностей // Сучасне управління. С.432
28. Шахназаров Г.Х. Комуністичне громадське самоврядування // Філософський енциклопедичний словник. - М.: Радянська енциклопедія, 1983. - С. 448.
29. Шпакова Р.П. Макс Вебер, прочитаний сьогодні. СПб., 1997. С.543
30. Штоп Б. Корпоративне управління в ХХ ст.: Історія і перспектива // Проблеми теорії і практики управління. 2000, № 1.С.231
31. Ерхард Л. фон. Добробут для всіх. М., 1991. С.324

Допоміжна

1. Авер'янов В. Б. Нова доктрина українського державного управління: концептуальні позиції / В. Б. Авер'янов // Право України. – 2006. – № 5. – С. 11 – 17.
2. Административное право. Общая и Особенная часть: курс лекций/С. С. Бородин, С. С. Громыко; ГУАП. СПб., 2007. — 432 с.
3. Алексеев В. М. Структури публічного управління в Україні: громадівські ради / В. М. Алексеев. - Чернівці : Технодрук, 2014. - 76 с.
4. Амосов О. Ю. Моделі публічного адміністрування (архетипова парадигма) / О. Ю. Амосов, Н. Л. Гавкалова // Публічне управління: теорія та практика : збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. - Х. : Вид-во "ДокНаукДержУпр". - Спеціальний випуск. - Червень, 2013. - С. 6-13.
5. Андрианов В. Д. Бюрократия, коррупция и ^ффективность государственного управления: история и современность / В. Д. Андрианов. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. : Волтерс Клувер, 2011. - 288 с.
6. Андрианов В. Д. Коррупция как глобальная проблема: история и современность / В. Д. Андрианов. - М. : Экономика, 2011. - 304 с.
7. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекций / Г. В. Атаманчук. - 2-е изд., дополн. - М. : Омега-Л, 2004. - 584 с.
8. Багній М. Державна реєстрація громадських об'єднань та благодійних організацій : практ. посіб. / М. Багній, Т. Яцків. - Львів, 2014. - 176 с.
9. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики : монографія / В. Бакуменко. – Київ : Вид-во УАДУ, 2000. – 328 с.
10. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики : монографія / В. Д. Бакуменко. - К. : Вид-во УАДУ, 2000. - 328 с.
11. Большой толковый словарь русского языка / гл. ред. С. А. Кузнецов. - СПб. : Норинт, 2008. - 1536 с.

12. Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : учеб. пособ. / И. А. Василенко. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. : Логос, 2000. - 200 с.
13. Ведута Е. Н. Стратегия и экономическая политика государства / Е. Н. Ведута. - М. : Академический Проект, 2003. - 456 с.
14. Воронкова В.Г. Менеджмент у державних організаціях: навч. посібник.- К.: Професіонал, 2004.- 256 с.
15. Воронкова В.Г. Муніципальний менеджмент / В.Г.Воронкова.- Київ; Професіонал, 2004.
16. Голубева А. А. Оценка порталов органов государственного управления на основе концепции общественной ценности. Научные доклады / А. А. Голубева. - № 5(Р). - СПб. : НИИ менеджмента СПбГУ, 2007. - 40 с.
17. Государственная служба (комплексный подход) : учеб. пособ. / авт. кол. под ред. А. В. Облонского, А. Г. Барабашева. - 2-е изд. - М. : Дело, 2000. - 440 с.
18. Гриньова В. М. Державне регулювання економіки : підручник / В. М. Гриньова, М. М. Новікова. - К. : Знання, 2008. - 398 с.
19. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : монографія / кол. авт. ; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. - К. : УАДУ при Президентіві України, 1997. - 448 с.
20. Державне управління та державна служба : словник-довідник / за ред. О. Ю. Оболенського. - К. : КНЕУ, 2005. - 208 с.
21. Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування: Монографія / Кол. авт.; За заг. ред. проф. О.Ю. Оболенського. — Хмельницький: Поділля, 1999.
22. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій : монографія / В. Б. Дзюндзюк. - Х. : ХарРІ УАДУ "Магістр", 2003. - 236 с.
23. Добржанська О. Л. Політична ідентичність українського суспільства в умовах європейської інтеграції : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.03 / Добржанська Олена Леонідівна. – Київ, 2008. – 214 с.
24. Європеїзація публічного адміністрування в Україні в контексті європейської

інтеграції : матеріали наук.-практ. конф. 17 груд. 2009 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. - Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2009. - 224 с.

25.Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС : монографія / Жак Зіллер ; [пер. з фр. В. Ховхун]. – Київ: Основи, 1996. – 420 с.

26.Ляшенко Т. Взаємозв'язок політичних, економічних та соціальних реформ в Україні. Інститут соціального партнерства / Т. Ляшенко // Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / за заг. ред. Ф. М. Рудича. – Київ : Парлам. вид-во, 2006. – С. 141 – 156.

27.Мартиненко В. М. Державне управління: вчора, сьогодні і завтра / В. М. Мартиненко // Теорія та практика державного управління. – 2009. – Вип. 1. – С. 26 – 31.

28.Мельник А.Ф. Державне управління // Державна служба: Посіб. для викладачів, магістрів та державних службовців. — Луганськ: Східноукр. держ. ун-т, 2000.- 237с.

29.Оболонський О.Ю. // Державна служба: Навч.посібник. – К.:КНЕУ, 2003. – 344 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://radnuk.info/pidrychnuku/derj-sly/452-obolons.html>

30.Політологія. Узагальнюючий підручник. Лекція 12. Феномен бюрократії та бюрократизму, 2010 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-111.html>.

31.Усаченко Л. М. Історія державного управління в Україні : навч. посіб. / Усаченко Л. М., Тимцуник В. І. – Київ : НВП «Інтерсервіс», 2013. – 292 с.

32.Чиркин В.Е. Государственное и муниципальное управление: Учебник. — М.:Юристъ,2003.-320с. 9. Шамхалов Ф.И. «Основы теории государственного управления»: Учебник для вузов.— М.: Экономика, 2003., - 518с.

Інформаційні ресурси

1. <http://5fan.info/polyfsatyujgmeryfs.html>
- 2.<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1035-2007-%D1%80> \
- 3.<http://lektsiopedia.org/ukr/lek-11307.html> 16. <http://uk.wikipedia.org>
- 4.<http://library.if.ua/book/112/7568.html>